

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра української філології та суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

_____ М.Б. Боднар
«27» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історико-краєзнавча практика

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Історія)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія)

Робоча програма з історико-краєзнавчої практики для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Історія)

Розробник: Скакальська І.Б., д. і. н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 1 від. “ 27 ” серпня 2019 року

Завідувач кафедри _____ О. В. Васишин

1. Вступ

Польова історико-краєзнавча практика передбачена освітньо-професійною програмою з спеціальності 014 Середня освіта (Історія). Теоретичною базою слугує навчальний курс «Історичне краєзнавство».

Практика має важливе значення у пізнавальному, виховному, і навчальному аспектах підготовки студентів з історичної спеціальності.

Анотація

Історико-краєзнавча практика передбачає опрацювання історико-краєзнавчих джерел в наукових бібліотеках, архівах та музеях, зустрічі з очевидцями історичних подій, прослуховування та проведення екскурсій, виконання практичного завдання. Під час практики студенти залучаються до історико-краєзнавчого дослідження обраних об'єктів.

Актуальність практики обумовлена тією роллю, яку відіграє мікроісторія або історія малої батьківщини у сучасності. Важливе значення для здобувачів освітньої програми має здатність визначати специфіку явища, процесу, характерну для локального району, краю, міста, села чи громади.

Ключові слова: історія, краєзнавство, практика, мікроісторія, історичні пам'ятки, архіви, музеї, шкільні музеї, наукові бібліотеки.

2. Опис практики

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 освіта /Педагогіка 014 Середня освіта (Історія)	<i>нормативна</i>	
		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	1-й	
		Семестр	
		II	
		Лекції	
		-	
		Практичні	
		40	
		Лабораторні	
-			
Самостійна робота			
50			
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 44 % до 56 %

3. Мета та завдання навчальної практики

Мета практики – закріплення та поглиблення здобутих теоретичних знань, формування основних компетентностей у науковому вивченні пам'яток різних категорій під час практичної діяльності в умовах роботи в музеї, архіві, дослідженні історичних пам'яток.

Завданнями практики:

1. Навчитися класифікувати краєзнавчі дослідження за основними напрямками (історичне краєзнавство, географічне, літературне, бібліотечне та ін.).

2. Поглибити знання, зокрема, з історичного краєзнавства, навчитися застосовувати методики краєзнавчих досліджень для вивчення історії окремих регіонів, історичних пам'яток, родоводів.

Історико-краєзнавча практика обов'язково повинна передбачати роботу в архівах, бібліотеках, музеях. У цьому полягає її велике організуюче і навчальне значення. Вона допомагає студентові не лише засвоїти основи наукових методів польових досліджень, а також пізнати дух експедиційної праці, сприяє згуртуванню дружного, робочого студентського колективу.

Під час проходження практики студенти працюють над виконанням дослідницьких проєктів в архівах, музеях, бібліотеках, знайомляться з роботою краєзнавчих осередків. Також проводяться навчальні екскурсії та експедиції територією Волині і суміжних з нею історико-культурних регіонів.

Згідно з освітньо-професійною програмою бакалавра у результаті практики студенти повинні оволодіти наступними компетентностями:

інтегральна: здатність розв'язувати в професійній педагогічній діяльності в галузі середньої освіти або в процесі навчання складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальними:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та введення здорового способу життя.

Фаховими:

ФК 4. Здатність критично усвідомлювати зв'язки між теперішніми подіями та минулими процесами.

ФК 5. Здатність та вміння використовувати надбання інших наук (українська ономастика, історія мистецтва, археологія, соціологія, філософія та ін.).

ФК 6. Здатність до аналізу і синтезу джерел з історії України та краєзнавчих досліджень для використання у практичній професійній діяльності.

ФК 9. Здатність правильно коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи, відповідно до критичних канонів дисципліни.

ФК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

ФК 15. Здатність використовувати знання для самостійного оволодіння новими знаннями, критичної оцінки набутого досвіду.

Програмові результати навчання:

ПРН 1. Розуміти контекст, причини та наслідки історичних подій і використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 2. Демонструвати знання філософії, педагогіки, психології, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності.

ПРН 4. Розглядати суспільні явища у розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу; співставляти історичні події, явища з періодами (епохами), орієнтуватися в науковій періодизації історії.

ПРН 5. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, чинники, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН 8. Ідентифікувати визначні історичні постаті.

ПРН 9. Користуватися науковою літературою, електронними довідковими виданнями, аналізувати матеріал академічних підручників та навчальних посібників.

ПРН 17. Застосовувати знання української мови за професійним спрямуванням на практиці.

4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Історико-краєзнавча практику повинні пройти усі студенти III-го курсу, оскільки більшість випускників у майбутньому працюватимуть у сільських школах та інших педагогічних установах, де постануть питання визначення археологічних колекцій, зібраних учнями; організація та оформлення шкільних краєзнавчих музеїв, ведення історико-краєзнавчих гуртків. Баз фахової практичної підготовки майбутній учитель не вирішить цих питань.

Студенти повинні суворо дотримуватись прийнятих правил охорони праці і протипожежної безпеки.

Перелік видів навчальної діяльності студентів:

- **настановний інструктаж** проводить інженер з техніки безпеки академії разом з викладачем: вони інструктують студентів про необхідність дотримання правил техніки безпеки в дорозі до місця практики, під час навчальних екскурсій та виконання практичних робіт у польових умовах. Студенти роблять записи в журнал про те, що вони пройшли інструктаж і зобов'язані дотримуватися правил техніки безпеки, ставлять особистий підпис;
- **лекції-інструктажі** з організації практики, підбору й застосування навчального обладнання.
- **практичні заняття** проводяться в бібліотеках, музеях, архівах.
- **туристичні походи** з метою вивчення історії та пам'яток краю;
- **самостійна робота** виконується студентами після проведення практичних занять. Включає упорядкування своїх записів, ознайомлення з методичними рекомендаціями та інструкціями. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів: методичні рекомендації, зразки бланків описів знахідок, питання для самоконтролю, тести.
- **індивідуальна робота** студентів передбачає виконання проекту.

Практичні завдання:

Зробіть дослідження з історії Вашого населеного пункту **другої половини XX ст.**, шляхом запису інтерв'ю з очевидцями. Темі досліджень:

- 1) життєвий шлях вчителя місцевої школи: персональна історія;
- 2) праця в колгоспах;
- 3) повсякденне життя села/міста у радянський період;

- 4) церква і прихожани у радянський час;
- 5) розпад Радянського Союзу і життя простих родин;
- 6) інше.

До звіту додасте записане інтерв'ю у такому форматі:

Дата запису інтерв'ю	
ПІБ респондента	
Дата і місце народження	
Походження, склад родини	
Освіта, професія, місце праці	
Зміст розмови, запитання і відповіді	
Примітки і коментарі	

* попередьте респондента, що особисті дані оповідачів будуть використані лише для науково-дослідної роботи

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Для узагальнення зібраних під час практики матеріалів студенти здають звіт про проходження практики у формі індивідуального проекту та орієнтується на питальник, розроблений керівниками практики.

Звіт має бути обсягом 10-12 сторінок А4, шрифт 14, інтервал 1,5 та обов'язково повинен містити малюнки, фото, копії документів, записи інтерв'ю або спогадів очевидців. Звіт повинен мати наскрізну нумерацію. Аркуші звіту повинні бути зшиті.

У звіті у лаконічній формі подаються завдання і плани.

Звіти перевіряються і керівниками практики, виставляється оцінка.

6. ПІДСУМКИ ПРАКТИКИ

Після завершення практики і здачі зазначених документів підводяться підсумки практики та виставляється відповідна оцінка. Студент, що не виконав програми практики і отримав незадовільну оцінку відраховується із закладу вищої освіти.

Керівник практики інформує адміністрацію академії щодо фактичних термінів початку і закінчення практики, складу груп студентів, які пройшли практику, їх дисципліни, стану охорони праці і протипожежної охорони на базі практики і з інших питань організації та проведення практики.

7. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю

			повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. ЛІТЕРАТУРА:

1. Верменич Я. Історична регіоналістика в Україні // Український історичний журнал. 2001. № 6; 2002. № 2.
2. Грінченко Г. Усна історія. Методичні рекомендації з організації дослідження. Харків, 2007. 208 с.
3. Журнал «Краєзнавство». Режим доступу:
http://nsku.org.ua/?page_id=5606

9. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національної спілки краєзнавців. Режим доступу:
http://nsku.org.ua/?page_id=5606
2. Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька. Режим доступу:
<http://tronkocentr.karazin.ua/>
3. Державний архів Тернопільської області. Режим доступу:
<https://te.archives.gov.ua/>